
Nowowiejska

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy geograficzne Nazwy miejscowości w granicach Warszawy

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Biegła przez **Nową Wieś** - osadę założoną przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego dla chłopów wysiedlonych z Ujazdowa. Nowa Wieś rozciągała się między dzisiejszym pl. Zbawiciela a pl. Zawiszy.

Ciekawostki

Powstała jako trakt wiodący na Wolę: dzisiejsze ulice jak Niemcewiczka i Prądzyńskiego są jej byłymi częściami. Ulica pierwotnie była częścią alei Wolskiej, drogi królewskiej w kierunku Woli. W 1767-8 została wytyczona jako element łączący place gwiazdowe z założenia Saskiego, łącząc zamek Ujazdowski z Wolą. Drogę projektował August Moszczyński przy współudziale króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Zwana była Aleją Wolską lub Drogą Królewską. W 1784, między pl. Zbawiciela a Polną zbudowano osadę dla chłopów ujazdowskich, przesiedlonych z Ujazdowa. Była to Nowa Wieś, składająca się z 12 zagród. Wieś zlikwidowano w 1847, ale ostatni dom rozebrano w 1930. Po wybudowaniu kolei Warszawsko-Wiedeńskiej odcięto jej najdalszy odcinek pod tory kolejowe. Od 1845 zaczęto zabudowywać ulicę intensywniej, w 1910 poprowadzono ulicą linię tramwajową zaś od 1927 biegły tędy tory EKD kolejki grójeckiej. Równolegle znajdowały tu tory zwykłej kolejki, bocznicy na lotnisko na Polu Mokotowskim. Tory zlikwidowano w 1935, wraz z przeniesieniem lotniska na Okęcie. Ulica nazywała się wówczas 6 Sierpnia (ku czci Legionów Piłsudskiego), co nie spotkało się z dobrym odbiorem opinii publicznej. W czasie wojny częściowo zniszczona, odbudowana w duchu socrealizmu. Po wojnie przywrócono dawną nazwę.

Stan obecny:

Nr 1\3: Kamienica.

Przedszkole Nr 26. Placówka powstała w 1962 jako żłobek, ale w 1965 przekształcono go w przedszkole, najpierw nr 5, ale od 1992 nosi dzisiejszy numer. W 1978 przedszkole otrzymało własny ogródek.

Nr 4: Apartment House. Powstał w 1933-5 wg proj. Juliusza Żórawskiego. Był to pierwszy w Warszawie dom z luksusowymi kawalerkami typu pied a terre. Nowoczesną konstrukcję spawaną wykonała Huta Pokój. Typowy przedstawiciel myśli Le Corbussiera. Po zniszczeniach wojennych odbudowano bez loggii i z innymi oknami.

Nr 10a: Schronisko dla Nieuleczalnych. Powstało w 1890 wg proj. Stefana Szyllera.

Nr 15|19: Wydział Elektroniki i Technik Informatycznych. Budynek powstał w 1965-6 wg proj. Józefa Bubicza i Kazimierza Thora. Wydział powstał w 1951, kiedy to z Wydziału Elektrycznego wyodrębniono Oddział Telekomunikacji oraz Oddział Elektrotechniki Medycznej i utworzono z nich Wydział Łączności, na którym uczy się około 800 studentów w ośmiu specjalnościach: akustyka i elektroakustyka, automatyka i telemechanika, elektronika, radiologia i elektronika medyczna, radiotechnika, technologia sprzętu telekomunikacyjnego, technika łączeniowa oraz teletransmisja przewodowa. 1964 oddano do użytku Gmach Łączności noszący obecnie imię Profesora Janusza Groszkowskiego. Od początku roku akademickiego 1966/67 skrócono studia do lat pięciu i wprowadzenie nowego układu specjalności: aparatura jądrowa (specjalizacje: aparatura jądrowa, elektronika medyczna, miernictwo elektroniczne, technika ultradźwiękowa), automatyka i maszyny matematyczne (specjalizacje: automatyka, maszyny matematyczne), radiotechnika (specjalizacje: elektroakustyka, radiokomunikacja, radiolokacja, radionawigacja, radiotechnika kwantowa, telewizja), teletechnika (specjalizacje: telekomutacja, teletransmisja), technologia ciała stałego (specjalizacje: dielektryki, magnetyki, przyrządy półprzewodnikowe), technologia próżniowa (specjalizacje: lampy mikrofalowe, optoelektronika). Jednocześnie Wydział przyjął nazwę Wydziału Elektroniki. W roku 1967 liczba studentów przekroczyła 2500, a w roku 1996 osiągnęła 3000.

W 1970 powstało 6 instytutów:

Instytut Podstaw Elektroniki (obecnie Instytut Systemów Elektronicznych) utworzony z Katedry Układów Elektronicznych oraz Katedry Elektrotechniki Teoretycznej "A";

Instytut Automatyki (obecnie Instytut Automatyki i Informatyki Stosowanej), utworzony z Katedry Automatyki i Telemechaniki;

Instytut Maszyn Matematycznych (obecnie Instytut Informatyki), utworzony z Katedry Budowy Maszyn Matematycznych oraz części Katedry Technologii Sprzętu Elektronicznego;

Instytut Radioelektroniki utworzony z Katedry Urządzeń Radiotechnicznych i Telewizyjnych, Katedry Radiolokacji, Katedry Elektroakustyki, Katedry Radiologii oraz części Katedry Budowy Aparatów Elektromedycznych;

Instytut Technologii Elektronowej (obecnie Instytut Mikroelektroniki i Optoelektroniki), utworzony z Katedry Przyrządów Elektronowych, Katedry Elektroniki Ciała Stałego oraz Katedry Wysokiej Próżni;

Instytut Teleelektroniki (obecnie Instytut Telekomunikacji), utworzony z Katedry Teletransmisji Przewodowej, Katedry Telekomutacji, Katedry Urządzeń Teletransmisyjnych i Telegraficznych oraz Katedry Telegrafii. Lata 1988 - 1995 to reformy na Wydziale: utworzono studia dwustopniowe w ramach makrokierunku Informatyka, Automatyka i Robotyka, Elektronika i Telekomunikacja. W 1944 zmieniono nazwę na Wydział Elektroniki i Technik Informatycznych. Absolwenci Wydziału są cenionymi specjalistami, cieszącymi się uznaniem tak w kraju, jak i za granicą - w tym w najbardziej rozwiniętych gospodarczo krajach świata.

Pomnik poświęcony Akcji V-1 i V-2. Na bloku kamiennym emblemat Polski Walczącej z piórami huzarów i napisami: Siłą nauki polskiej i odwagą społeczeństwa w akcji Armii Krajowej w latach 1942 - 1944 wykryto tajemnicę V1 i V2 przyczyniając się do zwycięstwa w II wojnie światowej oraz Miejsca akcji V1 i V2: Peenemunde, Sarnaki, Warszawa, Blizna, Wał Ruda, a także Kierownicy akcji V1 i V2: Antoni Kocian, Stefan Waciórski. Grupa wywiadowcza Lombard: Profesorowie Politechniki Warszawskiej prowadzący badania: Janusz Groszkowski, Bohdan Stefanowski, Marcelli Struszyński, Józef Zawadzki. Powyższy zespół rozszyfrował system sterowania raketami V1 i V2. Pomnik wykonał

Marek Łypaczewski, a odsłonięto go 30.11.1991

Nr 22: kamienica (dawny adres: 6 Sierpnia 48). Przedwojenna. Jednym z jej pierwszych lokatorów był Waław Żenczykowski (1897-1957) polski inżynier budowlany, profesor Politechniki Warszawskiej oraz członek Polskiej Akademii Nauk. Po wojnie w tym domu mieszkała Halina Bojarska-Dahlig (1923-2005) - profesor, specjalistka w zakresie chemii leków. Była wykładowcą na Wydziale Farmacji Akademii Medycznej, kierownikiem Zakładu Nowych Antybiotyków w Instytucie Przemysłu Farmaceutycznego a potem kierownikiem Wydziału Badawczego Chemii Antybiotyków w Tarchomińskich Zakładach Farmaceutycznych "Polfa". W swym dorobku miała kilkadziesiąt patentów wykorzystanych przez przemysł farmaceutyczny, opublikowała też ponad 100 artykułów w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Jej sąsiadem był Zbigniew Brzoska (1916-1987) - naukowiec, profesor Politechniki Warszawskiej, dziekan Wydziału Lotniczego (1956-60) a potem Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa (1963-65), twórca pierwszego polskiego śmigłowca BŻ-1 GIL i nadwozia samonośnego autobusu San. Mieszkał tu również Władysław Findeisen (ur. 1926) - profesor Politechniki Warszawskiej, rektor tej uczelni, w latach 1981-85, automatyk, współtwórca teorii systemów, senator I i II kadencji. Do grona lokatorów zaliczał się również profesor Janusz Groszkowski (1898-1984) - radiotechnik, wieloletni wykładowca Politechniki Warszawskiej, organizator i dyrektor Instytutu Radiotechnicznego, prezes PAN, poseł na Sejm.

Nr 24: Wydział Mechaniki, Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej (ddres przedwojenny: ul. 6 Sierpnia 50). Budynek powstał w 1900-1 wg proj. Bronisława Brochwicz-Rogoyskiego, mieścił dwie hale i elektrownię, adaptowaną później na Laboratorium Maszyn z wykorzystaniem budulca z rozbiórki soboru Newskiego na pl. Saskim. Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa powstał na jesieni 1960 roku z połączenia wydziałów: Mechanicznego Konstrukcyjnego i Lotniczego. Wydział MK miał wybitną kadrę profesorską i znany był za granicą, Lotniczy natomiast wywodził się z Instytutu Aerodynamicznego, miał w swym składzie profesorów Sekcji Lotniczej Wydziału Mechanicznego PW. Pierwszym dziekanem nowo utworzonego Wydziału MEiL był prof. Władysław Fiszdon. W latach siedemdziesiątych od wydziału MEiL odłączono zespoły związane z inżynierią materiałową i technologią mechaniczną. Lokatorami znajdujących się tu służbowych mieszkań byli: pod nr 1 - Osman Achmatowicz (1899-1988) - mający tatarskie korzenie a wywodzący się z książęcego rodu herbu Kotwica, przydomku Starzyński - profesor chemik organik, zaś pod nr 2 wspomniany już profesor Władysław Fiszdon (1912-2004) - matematyk, mechanik, członek PAN.

Instytut Aerodynamiczny. Powstał w 1925-6 wg proj. Franciszka Lilpopa i Karola Jankowskiego. Skrzydła od al. Niepodległości powstały w 1951 i 1956-9.

Nr 25: Gmach Instytutu Techniki Ciepłej. Powstał po 1945 wg proj. Józefa Ufnalewskiego i Józefa Korszyńskiego.

Nr 27: Klinika Psychiatryczna Akademii Medycznej. Budynek powstał w 1900 jako koszary wojskowe. W 1919 założono tu Szpital Nowowiejski. Obecnie mieści się tu KPAM.

Nr 27a: Instytut Przyrodolecznicy. Powstał w 1923

Nr 29: Koszary Litewskiego Pułku Piechoty. Powstały ok. 1914, przebudowane w 1923-4 wg proj. Czesława Przybylskiego na potrzeby Ministerstwa Spraw Wojskowych. Obecnie Szefostwo Służb Zakwaterowania i Budownictwa WP.

Nr 33: Samodzielny Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej. Powstał jako Szpital im. Piłsudskiego przed samą wojną, ale nie zdążono go wyposażyć.

Data nadania nazwy: rok 1784. 1933.12.01 - 1949.03.26 nazywała się 6 Sierpnia.

Nr 1\3: Kamienica.

Przedszkole Nr 26. Placówka powstała w 1962 jako żłobek, ale w 1965 przekształcono go w przedszkole, najpierw nr 5, ale od 1992 nosi dzisiejszy numer. W 1978 przedszkole otrzymało własny